

List za koristi delav-kega ljudstva. Delavci so opravičeni do vsega kar producirajo.

This paper is devoted to the interests of the working class. Workers are entitled to all what they produce.

PROLETARAC

Entered as second-class matter, Dec. 6, 1907, at the post office at Chicago Ill. under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Office: 2146 Blue Island Ave

"Delavci vseh dežela, združite se".

PAZITE!

na številko v oklepaju ki se nahaja poleg vašega naslova, prilepljene spodaj ali na ovitku, Ako (125) je številka tedaj vam s prihodnjo številko našega lista po-teče naročnina. Prosi-mo ponovite je takoj.

Štev. (No.) 124.

Chicago, Ill., 25. januarja (Januar), 1910.

Leto (Vol.) V.

Štrajk v E. Hammond, Ind.

V tovarnah za jeklo, ki so last Standard Steel Car Company v East Hammond, Ind., je izbruhnil štrajk. Delavci zahtevajo namreč jasnih računov glede plače. Razmere so podobne onim v McKees Rocks, Pa. Delavci, ki izdelujejo vozove, ne vedo ob koncu tedna, koliko so zaslužili. In na ta način je Company mogoče vtrgavati delavcem plačo, kakor se ji poljubi. Na štrajku je čez 1000 delavcev, od katerih je nad polovico Hrvatov in Srbov. Štrajkolomcev ni. Štrajk vodi E. Trautman, organizator za I. W. W., pod katero organizacijo so se delavci — kakor v McKees Rocks — že organizirali.

V petek večer dne 21. jan. je bil v E. Hammond velik shod štrajkarjev. Na shodu je govoril za Srbe in Hrvate sodr. Glumac, urednik "Radniške Straže", ki je v navdušenem govoru pozival štrajkujoče naj vstrajajo v boju napram ne nasitni Standar Co.

Da so delavci pripravljeni na vse, da izvojujejo zmago, so bili znaki v gromovitih aplauzih, ki so sledili Glumacem govoru. Za Slovence je v imenu "Proletarca" govoril v kratkem sodr. Frank Petriš, ki je istotako pojasneval solidarnost delavcev organiziranih v I. W. W., ki bodo stali na strani bojujočih se v E. Hammond.

Tudi "Proletarec" bo na razpolago za moralno oporo v tem boju. — Za agitacijo "Rad. Straže" je govoril sodr. M. Hans.

Kakor se je povedalo na shodu, tam ni (razum štirih) slovenskih delavcev.

Mi pozivljamo vse delavce, ki iščejo dela v tej industriji, da ne gredo v E. Hammond, Ind., kjer je sedaj štrajk.

Ob enem nam je še pripomniti, naj bodo naši delavci pripravljene priskočiti na pomoč bojujočim se v Hammond, če štrajk še ne bo kmalu končan.

Za sedaj samo: ne v Hammond, Ind.!

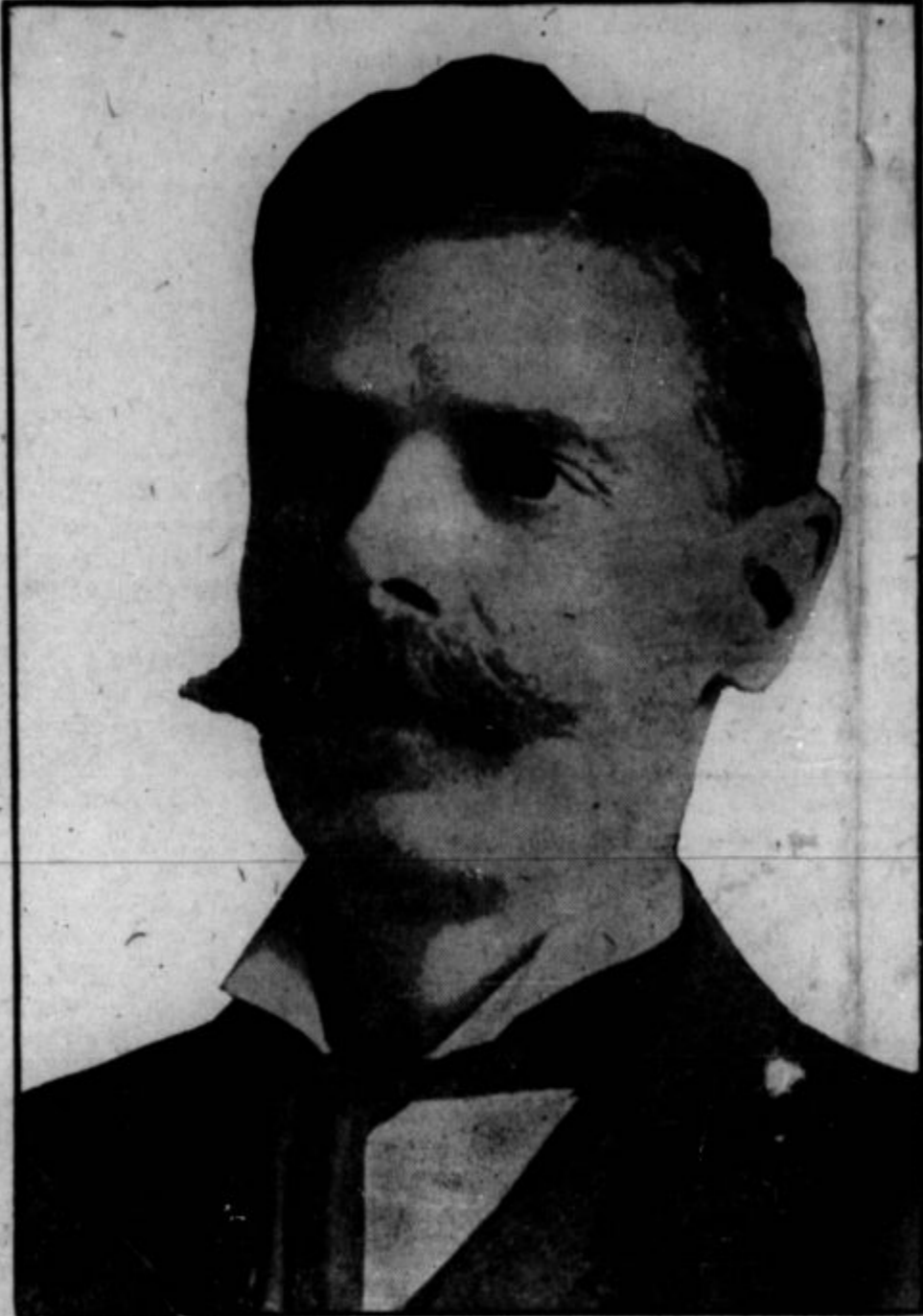
JEDNA PODGANA NOTER — DRUGA VEN.

John R. Walsh, znanega tatumilionarja, so zadnji teden končno odvedli v zvezino jetnišnico Fort Leavenworth v Kansasu, kjer ima po obsodbi odsediti pet let (čebo?) Blizo pet let se je Walsh z vsemi postavnimi sleparskimi sredstvi branil zaslužene kazni in se rogat pravici v obraz. Razni "reformatorji" pod kapitalističnimi zastavami se spet ponašajo, češ pravica je le še na svetu; tudi milionarji morajo v ječo, ne samo reveži. Ali pa je Walsh pravzaprav v ječi? Kakor poročajo razni listi, ima kaznjence Walsh posebno in prijetno sobo, ne celice kakor drugi, "navadni" kaznjenci; ima tudi boljše hrano a delal baje ne bo drugega kakor čital časopise. Hm! V tako "ječo" bi si želel še marsikdo! — Med tem, ko so oblasti zaprle jedno podgano v kletko, so pa drugo, še bolj nevarno kot je prva (Walsh), izpustile iz kletke na prosto. V soboto je bil namreč pomiloščen iz jolietške kaznilnice Paul Stensland, veliki bančni tat, kateri je pred tremi leti uničil jedno čikaško banko, tisoče depozitorjev — večinoma siromašnih delavcev — spravil na beraško palico in s svojim roparskim činom tudi povzročil, da so tri osebe izvršile samomor, a dve sta zblazneli. In to človek, kateri bi moral vse svoje življenje prebiti ob trdem delu v kaznilnici, je sedaj svoboden! Ravnotako bo tudi Walsh čez nekaj časa! O, pojte se solit s tako justico!

Delavci nimamo domovine. Ni hčee nam ne more vzeti tega, kar nimamo.

"Glas Naroda" je skebski list — in Glasilo šifkart!!

SODRUG BEN. HANFORD MRTEV.

BEN HANFORD.

Ravno pred zaključkom lista smo dobili vest, da je preminul po daljši bolezni, a stalnemu delu za našo stranko v New Yorku — poleg E. V. Debsa eden najboljših delavcev za socializem v Ameriki — sodr. Ben. Hanford, ki je bil dvakratni podpredsedniški kandidat soc. stranke.

Trajen spomin našemu sobojevniku!!

Splošen pregled.

— Delavci in tovariši. V kongresu Zdr. drž. je zakonska predloga, ki določa pokojnino za stare in delo nesposobne delavce.

Priporočamo vsakemu slovenskemu delavcu, — socialistu ali nesocialistu, ki je državljan ameriške republike, da piše nemudoma dopisnico državnoborskemu poslancu v Washington, D. C., ki zastopa njegov okraj, v kateri naj opozori poslance, da naj govori in glasuje za tak pokojninski zakon, ki bo koristil delavcem.

Delavci! Ako smo složni, bode mo tudi kaj dosegli.

— Govori se, da je ravščina nesreča. Ako se govori o delavcu, je to skoraj resnica. Delavec dela skozi celo leto, a nima nič. Vseeno je pa radodaren.

Kedar so volitve takrat izvoli državnoborskim poslancem advokate, da dobio \$7.500 plače na leto in poleg še \$1.200, da lahko najamejo tajnika, dasiravno bi te vrste advokati ne zaslužili še \$10 na teden, ako bi jim bilo treba delati!

Kdo je kriv, te revščine in nesreče? Delavec sam! Pameten delavec ne voli advokate v postavodajne zastope, ampak delavce — socialiste.

— Lakawanna železnica z \$26.200.000 vložene kapitala je imela čistega dobička v mesecu juniju \$945.345.39. V celem letu je pa imela približno \$3.000.000 dobička ako se račun na podatkih za mesec junij. To je polovica vložene kapitala.

Tako dobro so odrezale skoraj vse železniške družbe. Čist dobi-

ček vseh železniških družb za leto 1909 je pa znašal \$742.987.191.

Te številke dokazujejo jasno kot beli dan, da ameriško ljudstvo, vsakih deset let plača železnice železniškim magnatom. Ali ni skrajni čas, da se železnice podražijo??

— Danes lahko vsakdo postane bogat, če ima talent za oropati drugega v mejah zakona. Delnice in bondi ulične železnice v New Yorku so vredne \$1.700.000 na miljo in enotirno progno. To je \$300 na čevljev in \$25 na palec! Ako računimo, da en vatel šine (relsa) vaga 120 funtov, tedaj vaga vatel proge 240 funtov in je pritrjen na dva praga. Teh 240 funtov železa in dva praga so pa kapitalizirani z \$900!!!

Slovenski delavci, ki se domisljate, da ste se naselili v svobodni deželi, lahko zdaj umevate, da je ta dežela svobodna in velika le za kapitaliste.

Res se postane lahko bogat, ali človek mora imeti predvsem široko in kosmato vest.

— Zdr. drž. niso napovedale vojno Nikaragui. Zdaj pa govori Zelaya, bivši predsednik, kar potrjuje tudi časopisje.

"Ali ne veste, da je bilo v bitki pri Rami 400 Američanov? Ali ne veste, da so naši vojaki po bitki pri Colorado Junction dne 1. novembra našli dvajset mrtvih ameriških mornarjev s topničark, ki so bile vsidrane v reki, da bi branile koristi Američanov? Meni se je sporočilo oficijelno, da so bili dezertirji."

Topničarke je poslala vlada in ne kongres. Ako bi jih bil poslal kongres, bi to bilo napoved vojne.

tako je pa le diplomatičen trik. Kapitalisti so pa dosegli, kar so želeli. Izkoriščali in oplenili bodo lahko sedaj Nikaraguo, ne da bi jih kedo motil pri tem delu.

— Kapitalistični časnik "Los Angeles Times" piše, da so cene za živež, obučo in obleko radi tega tako visoke, ker imamo preveliko produkcijo zlata. List priporoča, naj se preneha s produkcijo zlata, ali naj se pa del produciranega zlata vrže v ocean, ker naraščaj kvantitete denarja dela denar cen ne ali pa podraži potrebščine.

No, v teh stvkih, katere je prinesel kapitalističen list, se glasi določeno, da je naj slabejša državna forma, kolikor smo jih do danes, vendar kapitalistična. Še v nobeni družbi se ni priporočalo, naj se uničujejo pridelki.

Ze radi tega je potrebno, da se strmoglavi kapitalistično družbo, na njenih razvalinah pa zgradi socialistično.

— Je, joj, jej. Ah, ameriška vlada je res korajzna! Vstrelili so dva ameriška državljana, ker sta se vojskovala proti nikaruganski vladi. To je bilo grozenje predsedniku pritlikave republike. Zelajo so hoteli pojesti kar živega.

Ali ta korajža je šla rakom živžgat, ko se je doznalo, da je 300 premogarejv bilo vsled kapitalistične profitaželnosti vmorjenih v Cherry, Ill.

Pa ni čudo, lastniki premogoko-kofov in rudnikov lastujejo tudi vlado.

Pri tem umoru na debelo je molčala vlada, radi dveh umorjenih Američanov v Nikaragui — je pa vdarjal na vojni boben.

Poznamo se!

V Cherry, Ill. bi se šlo za korist delavcev, v Nikaragui pa za pest kapitalistov, ki hoče oguliti ondotno ljudstvo in prisvojiti si zemljo.

— Zagovorniki kapitalistov pripovedujejo, v toliki meri, da je ročno delo zdravo in krepčalno, da jim mi želimo, da bi šli takoj okušat slast dela.

Priporočamo jim v prvi vrsti tvornice za izdelovanje jekla in železa. Pri plavžu človek najlože okusi slast dela.

— Bruseljski pisec piše v "Frankf. Ztg.:" Ob dohodu kralja v Bruselj je vihral rdeč socialističen prapor raz okno. Na vrhu je bil pa v znak žalosti pritrjen črn pajčalon. Kralj je osupnil. Ali dvorjani so mu povedali, da je črn pajčalon pritrjen vsled smrti socialista poslancea Foissona. In na to je kralj Albert pozdravil rdeč prapor z žalostinko.

Če bi tak prapor vihral v Washingtonu ob prihodu Tafta raz hišo, mimo ktere bi šel Taft, tedaj bi najbrže tolpa policajev vrdla v hišo in pogazila prapor v blato.

To je vzrok, zakaj smo obelodanili ta malenkosten dogodek.

— Mi smo že večkrat povedali, da inšpekcija mesa v tej deželi ni vredna piškavega oreha. To resnico je zdaj potrdil dr. A. D. Melwin predstojnik živinsko industrielnega odseka v poljedelskem ministertvu. V svojem poročilu dokazuje, da pride polovico mesa v Ameriki na mizo, ne da bi ga kak zvezni ali državni inšpektor pregledal.

Kako škodljivo je meso, bolne živine če se ga uživa, menda ve že vsak človek, Ali v Ameriki se gleda bolj na interese kapitalistov, kot na zdravje ljudstva.

Ljudstvo pa spi in šepeta o svobodi in enakosti, katere ni nikjer.

Grozna poročila o zaroti in bombah v Barceloni na Španskem, ktera je pred 14 dnevi prinašal brzovaj kot navadna laž, katero je trosila vlada vedoma v svet da dokaže, kako potrebno je, da trpinči in obsoja delavce, ki so se vdeležili, protiklerikalnih demonstracij in kralov.

Vse te vesti o zaroti in teroristov so se skazale v tem resniče, da so v neki kleti našli 10 praznih bomb in eno granato, ktere je tje položila policija z namenom, da jih kasneje zopet najde, če bo potreba pomagati vladi zaradi prekega soda iz zadrege.

Mejtem pa patriotični teror divja z vso silo. V Barceloni je obsodilo vojno sodišče petnajst oseb, ki so v neki vasi ob času julijskih nemirov tvorili nekaj revolucionarni odbor. Štirje so obsojeni v dosmrtno, ostali pa v večletno ječo. Edina priča je pa bil vaški župan!

— V Waldorf Astoria hotelu v New Yorku je neki delavec vbil okno.

Takrat so imeli voditelji Carnegiejevega podjetja slavnostno žretje. Kuverta je stala \$100. Vse žretje pa malenkost — \$10.000.

Ko so delavca prijeli, je povedal, da ni okna vbil, ker je razposajen človek, marveč, ker je lačen in že tedne brez dela in se ni mogel brzdati, ko je videl v hotelu to razkošnost in razsipnost.

Bog je poskrbel ptice pod nebom in ribe v vodi, na človeka delavca je pa pozabil.

— V Chicagu je sodišče obsodilo delavca Gullija na trimesečno ječo, ker je vkradel sedem novih centov.

Malove tatove prime roka pravice vselej trdo. Kdor pa vkrade cela zemlja, na dotičnega se pa ne pazi. Kapitalistična družba je res modro urejena za velike tatove.

— Koliko časa še, in vsa industrija v ameriški republiki bo v

Splošni bojkot podražnih živil.

Misleče ljudstvo je vendar enkrat storilo pameten in umesten korak proti visokim cenam vsakdanjih živil. Napovedalo je splošen bojkot podražnim živilom, predvsem mesu, katero je že navišku neznosne draginje. V Washingtonu, D. C. se je zadnji teden organizirala posebna organizacija National Anti-Food Trust League, ktera ima namen bojkotirati meso in ostala podražena živila po vseh državah republike, dokler trusti ne znižajo cen. Na čelu bojkotne lige so večinoma ženske.

Vspeg te lige je že velikanski. Bojkot se organizuje po vseh večjih mestih in pridružujejo se mu zelo politični faktorji in postavodajniki. Zakonodaja v državi Ohio je odobrila resolucijo, v kateri pozivlja ljudstvo v državi, da naj ne kupuje mesa magari dva meseca, dokler bo tako drago. V Clevelandu, Ohio, je danes čez 70.000 oseb bojkotiralo meso za trideset dni. V Daytonu, O., so se vsi prebivalci odrekli mesu; in posledica tega je, da sta dve mesnici že zaprli vrata.

To je jedina prava pot, da se užene draginja, ktera preseza že vse meje. Socialisti bodo brez dvoma povspeševali ta upravičeni bojkot na vseh koncih in krajih dežele. Kako silno so poskočile cene vsakdanjemu živilu v zadnjih treh mesecih samo v Chicagu je razvidno iz sledeče tabele:

	danes	pred 3 mes.
jajca, tucat	\$.42	\$.30
Jonathan jabolka, peck. 1.00	.40	.40
potomance, tucat	.50	.40
soda crackerji	.11	.10
konservirana koruza, posoda .15	.12½	.10
maslo, funt	.22	.18
riž, funt	.10	6-7
moka, žakelj ¼ lb.	.85	.72
mast, funt	.17	.12
svinjetina v rebrih (pork chops), funt	.20	.14
vratne kosti, funt	.05	.02
presičji rep	.10	.05
sveža presičja rebra, funt	.13	.07
kost za juho	.05	zastanj
kost za juho	.05	zastanj
kuretina, funt	.22	.15
gosjetina, funt	.22	.15
frankfurterice (klobase) ft	12	.09
sveže klobase (pork sausage), funt	.12	.08
surovo maslo, funt	.40	.30
govodina, funt	.12	.09
bravina, funt	.18	.15

I. t. d.
Do! z visokimi cenami!!

rokah pešice milijarderjev. Morgan in Rockefeller sta pokazala, kako je treba in drugi trstjani jim pa slede. Kmalu bo za vse trust. Ako se ameriško ljudstvo ne zbudi, bo morda kmalu plačevati trustom davek še za zrak, kterega diha.

— Vodja kaznilnice v Atlanta, Ga. in jetniški čuvaj Peter D. M. Vinty sta za nečloveško trpinčenje jetnikov dobila v primeri z zločinom, kterega sta zvršila zelo majhna kazen. Obsojena sta bila na \$150 globe, oziroma na šest mesecev zapora. Vzlie temu sta pa apelirala na višjo inštaneco.

Ta obsodba dokazuje zopet, kako milo postopajo sodišča v republiki z ljudmi, magari če so tudi najnižji čuvaji kapitalizma in njegovih naprav.

— Soproga znanega čikaškega špekulanta Pattena, ki je zadnje leto s svojimi špekulacijami silno podražil pšenico, je šla kot v navadi pri bogatih damah med reformatorice. V nekem ženskem klubu v Philadelphiji je govorila proti narodnemu samomoru.

"Hiše bi morale biti polne otrok," je hitela pridigati pobožna milijonarka. "Že naš zveličar je dejal: Pustite male k meni."

No naš "zveličar", je pa priporočal še nekaj drugega. "Spodite tatove in skopuhe iz hiše božje."

To je pa bogata "dama" pozabila povedati v svoji pridigi.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKI TOREK.

Lastnik in izdajatelj:

Jugoslovenska delavska tiskovna družba v Chicago, Ill.

Warocina: Za Americo \$1.50 za celo leto, 75c za pol leta. Za Evropo \$2 za celo leto, \$1 za pol leta.

Opisati po dogovoru. Pri spremembi besedila je poleg novega naznaniti tudi STARI naslov.

PROLETARIAN

Owned and published EVERY TUESDAY by

South Slavic Workers Publishing Company

Chicago, Illinois.

Glasilo Slovenske socialistične organizacije v Ameriki.

Joe Josih, President;

John Petrich, Secretary;

Frank Mladic, Treasurer.

Subscription Rates: United States and Canada, \$1.50 a year, 75c for half year. Foreign countries, \$2 a year, \$1 for half year.

Advertising Rates on agreement.

NASLOV (ADDRESS):

"PROLETAREC"

2146 Blue Island ave. Chicago, Ill.

31

TADEJ KOŠČIUŠKO IN PORAZ ANGLEŠKE SOLDATESKE PRI BEMIS HEIGHTS.

Izza ameriške revolucije. Spisal Jože Zavertnik.

General Washington je odposlal mladega ženijska častnika Tadeja Koščiuška, ki si ji nabral že bojnih lavarik onkraj oceana, v tabor Gatesa, da ga puntarski general izrazi po njegovih zmogljivostih. Gates je bil svojeglav človek, o bojni taktiki pa tudi ni mnogo razumel.

Komaj je Koščiuško dospel v puntarski tabor, že je opazil, da so utrube slabe in ne strategične. Na to je opozoril svoje tovariše-častnike, ki so potem vplivali na Gatesa, da je poklical Koščiuška k sebi in ga vprašal za svet.

"Daj mi dve uri časa in povej, koliko imaš bojevnikov in topov," je rekel Koščiuško.

"Petnajst tisoč mož in 24 topov," je odgovoril general.

"No, s temi se že da nekaj zvršiti. Potrebujem časa, da ogledam pozicijo vojske," je ponovno dejal Koščiuško.

Košciuško je odjezdil v spremstvu častnikov na bližnji grič, odkoder je bil krasen razgled po pokrajini. Njegovo ženialno oko je takoj opazilo pomanjkljivosti na utrdbah. Izdelal je takoj nov načrt. Po preteku dveh ur so že pele sekire in puntarji so kopali jarke, delali nasipe po načrtu Koščiuška. Pripravljali so gorak sprejem angleški soldateski.

Angleški vojski je zapovedoval general Burgoyne. Njegov načrt je bil navidezno obkoliti levo krilo puntarske vojske. General Fraser je zapovedoval desnemu krilu, Riedesel in Phillips levemu krilu, sam je pa vodil središče. Še predno je napačila jutranja zora, je pričelo življenje v angleškem taboru. Tiho, mirno je gibala velika angleška armada, da presenetli puntarje in jih pože v beg.

Ali puntarski piketi in straže, skriti v največji gošči, so opazili ob žarkih vzhajajočega solnega svetlikanje bajonetov in rdeče suknje angleških vojakov. Še predno je bilo poldne, je bil angleški načrt odprt in jasna tajnost.

Puntarski general Arnold, ki je zapovedoval levemu krilu, je odločno protestiral, da se pričakuje sovražnika za utrdbami, ko cela angleška armada ni kos pešiči puntarskih strelcev, ki ovira pot proti taboru prodirajočemu sovražniku. Arnold se je v tem ločil od Gatesa, da ni bil omahljivec in takoj spoznal ugodno priliko za naskok. Slednjič se je Gates vdal in dovolil, da sme naskočiti angleško vojsko.

Bilo je okoli treh popoldne, ko je naskočil predstraže središča pri Freemanovi farmi, ktereja je vodil Burgoyne. Vnela se je vroča in krvava bitka — pravo klanje. Arnold je napadel s tako silo središče, da se je središče pričelo takoj umikati. General Fraser, zapovednik levega krila, opazivši, da se središče umika, je hitel takoj na pomoč. Ali Arnold je tako spretno vodil svoje čete, da so se kot zagozda zarile med angleško središče in levo krilo. Bitka je bila zglaj splošna. Arnold je podil središče nazaj. Kjer je bila naj-

bolj vroča bitka, tam je bil Arnold in spodbujal puntarje. Tudi Burgoyne in Fraser in drugi častniki so navduševali vojake. Zaman! Puntarji so prodrli angleške bojne vrste in skoraj obkolili središče. Situacija angleške armade je bila grozna.

Popoldne, ko je divjala najhujša bitka, je pa Gates ležal v taboru pri Bemis Heights z 11 tisoč puntarjev, ne da bi ganil in šel Arnoldu na pomoč in tako z enim mahlejem zdrobil ali pa zajel angleško armado. Arnold je prosil ponovno za pomoč. Pa Gates je bil gluha za take prošnje. Proti večeru se je Arnold v redu umaknil v tabor, ko je videl, da mu Gates ne dá pomoči; ker se je bilo bati, da ga zajame angleška vojska, ako se oddalji preveč od tabora. Vsled omahljivosti Gatesa je ostal ta vspeh puntarjev, ktereja beleži zgodovina kot bitka pri Freemanovi farmi, brez vsakega vspeha. Vspheh je bil le moralčen. Puntarji so spoznali, da so vzlic slabi oborožbi v bitki na odprtem polju kos izurjenim in dobro oboroženim angleškim vojakom.

Arnold je hudo ozmirjal Gatesa, ker mu ni poslal zahtevane pomoči. In posledica? Gates je Arnoldu odvzel poveljstvo in odločil, da ima oditi v Philadelfijo. Arnold se je pa tem uprl.

Košciuško je po bitki nadaljeval z utrdbami in jarki za strelce. Dne sedmega oktobra 1777 je odločil Burgoyne naskočiti utrdbi. Spoznal je, da ga bodo puntarji obkolili z utrdbami, ako se ne odloči za naskok in ne pože puntarjev v beg. Izbral je najbolj izurjene in pogumne vojake, kakih 14—1500 mož, kterim je dodal tudi nekaj topništva. To četo je vodil sam. Predstraži, ki je štela približno 500 mož, je pa zapovedoval Fraser.

Komaj se je pričel gibati proti taboru, že so ga razkrili puntarski strelci, ki so pričeli takoj pošiljati smrtonosne kroglice iz svojih skrivišč v četo. Ko so pričele pokati puške, so hoteli puntarski strelci pod poveljstvom Morgana na pomoč, kršo z vsvo silo napadli desno krilo angleške čete, puntarska mlička je pa napadla središče. Angleški vojaki so se borili srčno; navduševal jih je Fraser, ktereja je bilo videti povsod, kjer je bila največja bojna gnječa, dokler ga ni kroglica iz puntarske puške zadela v prsi in ga raniila smrtno.

Mejtem časom je Arnold škripaje z zobmi gledal bitko, ker mu ni bilo dovoljeno vdeležiti se boja. Nakrat je zasedel svojega konja in jahal v bojno viхро. Gates je poslal za njim častnika, da ga vjame in privede nazaj v tabor. Ali kdo bo Arnolda vjel v bitki? Ko so puntarji zagledali Arnolda, prešinil jih je nov bojni duh. Pozdravljali so ga od vseh strani in drli proti angleškim bojnim vrstam kot vihra, kteri se ne more vstaviti nič. Arnold je jahal gorindol. Dajal povelja, in ni se zmenil za kroglice, ki so padale gosto kot toča okoli njega. Povsod je bil, kjer je pretila nevarnost.

Krvolitje je bilo grozno. Angleži so se umikali, za njimi so pa pritiskali puntarji. V tem groznem klanju, kteremu je še le tema naredila konec, je mlad in ranjen heški vojak v službi angleške tiranije ustrelil Arnolda v nogo in vbil njegovega konja.

Burgoyne je po tej bitki spoznal, da je njegov položaj obupen. Zbral je svojo vojsko in se umaknil v Saratogo, pustivši ranjene in bolnike v taboru.

V Saratogi je naletel slabo. Za petami so mu bili ameriški puntarji, na drugem bregu reke je pa taborila močna vstaška četa, ki mu je branila prehod. Zasel je v past.

Ameriški strelci so vbili vsakega, ki je šel po vodo k reki. Izvzete so bile žene.

Košciuško je pa tako spretno zgradil nasipe, da so izza nasipov s topovi streljali direktno v angleški tabor. Burgoyne je uvidel, da se ne more držati in poslal je v vstaški tabor posredovalca, češ, da se vda. Pogajanja so pričela dne 8. oktobra in dne 17. oktobra je bila sklenjena pogodba.

Angleška armada je marširala brez zastav iz tabora in odložila orožje na določenem mestu. Burgoyne je izročil meč Gatesu, ktereja mu je Gates takoj vrnil z vlijudno frazo.

Tako se je završil poraz angleške armade in končala slava Bur-

goyna. K temu je pripomogel tudi mladi Poljak Tadej Koščiuško, ki je vodil in nadzoroval gradnjo utrd in nasipov.

KAKO JE POGINIL KARPOV?

Ko je brzovaj poročal o smrti polkovnika Karpova, načelnika tajne petersburške policije, se je splošno verjelo, da je Karpova vbil kak revolucionar. Že nekaj dni kasneje je pa bilo splošno mnenje, da ga je vbil vohun — špijon Voskresenskiy.

Zdaj pa prihaja druga vest iz Rusije. Karpov je bil najintimnejši prijatelj Voskresenskija. Vzgojiti ga je hotel za nekega drugega Azeva, ki bi imel nalogo visoke osebe, ki so se zamerile ruski kamarii s pomočjo revolucionarjev in z bombami spravljati s tega sveta, obenem pa izdajati revolucionarje in jim pomagati na vesela.

Karpov je kupil pohištvo za špijonsko stanovanje Voskresenskija. V stanovanju se je posebno zanimal za električne naprave. Ko je odhajal, je dejal slugi da gre za par dni h Voskresenskiju. Vzroka mu ni povedal. Ali najvažnejše je kar je doglano kriminalno zdravniška preiskava, da je bomba Karpovu osmodila brado in lase.

Kaj iz tega sledi? Karpova ni nihče vbil. Ponesrečil je, ko je v družbi svojega ljubljena — špijona delal priprave za atentat, ktereja bi obesil revolucionarjem če bi se posrečil.

Karpov je bil star lisjak, ki ni šel tako hitro v nastavljenost. Karpov je že v svoji prejšnji službi v Baku vzgojil špijonstvo do skrajne in popolne dovršenosti. Taki ljudje niso letošnji zajci.

Ako bi ga hotel Voskresenskiy viti res iz maščevanja, bi bil to lahko zvršil škotak in z drugimi sredstvi, ne pa z bombo. Načelnik petersburške tajne policije, polkovnik Karpov je vbil samega sebe, ko je pripravil smrt za druge.

O tem ni danes dvoma, pa naj ruska vlada pošilja kakršna poročila hoče o njegovi smrti v svet. To resnico ne bodo omajali tudi tisti slovenski časniki, ki zagovarjajo hudodelstva ruske vlade in čine načelnikov ruske tajne policije.

Dixi!

IN MEMORIAM

Dne 22. januarja t. j. zadnjo soboto so se zavedni delavci šrom sveta spominjali "Rdeče nedelje" ali krvavega klanja ruskih proletarcev v Petrogradu. Letos je minulo pet let, odkar je v nedeljo, 22. januarja 1905 v ruski prestolnici korakalo čez pet tisoč delavcev z ženami in otroci do carjeve zimске palače, da se potopi v svojemu batjuški v svojih nadlogah in ga naprosijo pomoči. Toda ko so delavci prišli na trg imenovan Nevski Prospekt zadeli so ob četo jezdečih kozakov, kteri so nenadoma planili na prve. Po zverinsko so mahali kozaki s sabljami po nedolžnih in neoboroženih možeh, ženah in otrocih; pokale so salve—in v par trenutkih je ležalo na trgu nad tritisoč trupelj—sneg, ki je pokrival tlak, je bil ves rudeč od proletarske krvi. Otdod ime: "Rdeča nedelja." Tako je skrbni "očka", beli car-mesar "potolažil" in "pomogel" svojim podanikom!

Chikaški zavedni delavci so obhajali spomin na Rdečo nedeljo v soboto večer v Bowen dvorani, Polk in Halsted ul. Govorila sta ruski sodrug S. Naumov in sodr. Fraenchel.

Večni spomin vam, proletarci, ki ste padli pod kruto roko največjega kronanega krvoloka v 20. stoletju.

Zadnji teden smo omenili, da skebski "Glas Naroda" kontrolira vse slovenske časopise v Ameriki razen "Proletarca" in "Clevelandske Amerike". Toda prehiteli smo se tudi. "Amerika" oglašuje Sakserjeve šifkrate in njegovo agencuro za pošiljanje denarja v stari kraj. Prehiteli smo se pač zato, ker malokdaj pogledamo v te žalostne imitacije časopisa kot je "Cl. Amer." in ostali klerikalni šniri po Ameriki. Vsi torej kimajo za "očetom" Sakserjem! Živela parola: "Svoji k svojim"!

BODI SAM!

"Spoznavaš samega sebe," je bil nauk starega veka. Poslanica Krista na ljudstvo se pa glasi: "Bodi sam." To je jedro, tajnost njegovega nauka.

Ako je Krist govoril o siromakih, tedaj je menil take ljudi, kot je bil sam. Kedar je govoril o bogatih, je pa imel v mislih ljudi z nizkimi instinkti, kterim ni bila mar njih lastna izobrazba.

Krist je živel v človeški družbi, ki je bila podobna današnji v kteri je bilo dovoljeno osredotočenje privatne lastnine v rokah posameznikov. V evangeliju, ktereja je oznanjeval Krist, ne najdejo nikjer, da bi bilo koristno za človeško družbo, ako ljudje vživajo sprijeno hrano, hodijo v v-mazani in razeapani obleki in stanujejo v slabih zaduhlih stanovanjih. Krist je menil vse kaj drugega. Njegove misli in nauk se dajo tolmačiti tako-le:

"Človek, ti si osebnost. Izobrazi se! Bodi sam. Ne domišljaj si, da je tvoja popolnost v zbiranju zakladov ali posebni lastnini. Tvoja popolnost je v tebi. Ako jo v-resničiš, je nepotrebno, da si bogat. Nevarno bogatstvo se lahko ukrade človeku. Pravo bogatstvo ti pa nihče vzeti ne more. V zakladnici tvoje duše imaš neizmerna bogatstva, kterih ti nihče vzeti ne more. Živi tako, da te ne bodo mikale posvetne reči in znebi se posvetnega bogatstva. V posvetnem bogatstvu so nizkosta, v-vekotrajn strah in večna krivica. Zasebna lastnina otežkočuje individualiteto."

Pripomniti je še treba, da Krist ni dejal, da so vsi siromaki dobri ljudje, vsi bogatini pa slabi. Krist pravi: Človek ne doseže svoje popolnosti skozi te, kar ima, tudi ne s tem, kar dela, ampak skozi to, kar je. Ko je bogati mladenič prišel h Kristu, dober državljan, ki ni grešil proti državnim in verskim postavam, mu je Krist dejal: "Ostavi bogatstvo. Otežkočuje te v vresničenju tvoje popolnosti. To je za tebe vez. To je breme. Tvoja osebnost ne potrebuje tega. V sebi lahko najdeš, kar si in kar potrebuješ."

Svojim učencem je vedno priporočal, bodite samostojni in se ne brigajte za druge reči. Kaj pomenijo druge reči? Nič! Človek je sam v sebi popoln. Če pojdetje v svet, vas bo svet sovražil. Svet sovraži individualiteto. Za to naj se ne brigajo. Če jim kedo vzame plašč, naj mu dajo še jopič, da dokažejo, da jim ni za posvetne reči. Če jih kdo psuje, naj mu ne odgovarjajo. Kar ljudje govore, ne more spremeniti človeka. Človek je, kar je. Javno mnenje ni nobena vrednost. Če rabijo proti njim silo, naj se ne branijo, ker bi z obrambo ponižali samih sebe. Sploh je pa človek lahko svoboden tudi v ječi. Njegova duša je lahko svobodna. Predvsem naj se ne vmešavajo v stvari drugih ljudi in naj jih ne sodijo. Osebnost je tajnost. Človeka se ne more vedno soditi po njegovih delih. Človek lahko ne greši zoper noben zakon vzlic temu je pa ničevrednež. Naobratno pa lahko preloži zakon in je vseeno plemenit. Človek je lahko slab, ne da bi zvršil kaj kaj slabega. Človek lahko greši zoper družbo, s tem gichom je pa završil svojo popolnost.

Evangelij nam pripoveduje, da je živela žena, ktero so zasačili pri zakonolomu. Evangelij nam ne pripoveduje o tjemni ljubezni, vsekakor je pa bila ta ljubezen velika, ker Krist je rekel: "Njeni grehi so ji odpuščeni, ne radi tega ker jih obžaluje in kesa, ampak ker je njena ljubezen velika in čudovita." Kasneje, kratko pred njegovo smrtjo, je prišla žena, ko je sedel pri večerji, in mazila njegove lase. Učenci njegovi so ugovarjali, češ, da je to pōtrdatnost. Krist jim ni pritrdil. Povdarjal je, da so telesne potrebe človeka velike, še večje so pa duševne, in v enem samem trenutku lahko osebnost doseže popolnost. To žen-ko še danes svet časti kot svet-nico.

Res, čudna so pota individualizma. Socializem bo zrušil današnje kapitalistično družbo in odstranil privatno lastnino orodja za pridelovanje, zemlje, rudnikov, premokopov, tvornice, obratnih sredstev itd. S tem bo socializem vstvaril razmere, da bo imel vsak

človek priliko postati res plemenit, razviti svojo individualiteto, da bo vsakdo koristil vsem.

Še pred Kristom je dejal nek modrijan: kaj takega je, da se pusti ljudi v miru; kako vladati ljudi, tega pa ni.

Vse vladne forme so napačne. Vzpetozem je krivičen napram vsakemu, še proti tiranu, ki bi bil lahko kaj drugega. Olihrija je krivična proti mnogim, ohlokrati-ja pa napram malemu številu. Današnja demokracija pa ni nič drugega, kot da ljudstvo po ljudstvu pobija ljudstvo za ljudstvo.

Dokler imamo kteri koli formo vlade, ki je avtoritativna, je nemogoče, da bi se uresničili nauki Krista in drugih velikih mislecev. Avtoritativna vlada, ki sili človeka, da se ji prilagodi, ne more v človeku družega obuditi kot nizke instinkte.

To je resnica! V stari domovini lahko gledamo, kako liberalci brskajo po farovski smetiščih in ta gnoj prinašajo v svojih listih. Naobratno pa tudi klerikalci ne drže križem rok in stikajo po liberalnih domih in z veseljem zvečijo blato v predalih svojih listov, ki bi se imelo k večjem odpeljati v znano hišo v Hrenove ulice.

Zakaj? Liberalni in klerikalni stranki se gre za avtoritativno vlado. Liberalna stranka ne da nič za individualnost, ktero je mimgrede vzela kot privesek v svoj program; klerikalna stranka pa ne da nič za Kristove nauke, dasi trdi, da hoče ljudstvo pripeljati nazaj h Kristu — kralju.

Ta pojav pa opazamo že tudi ponekod v socialističnih vrstah. Pojavlja se tam, kjer osebnost sodrugov se ni popolna, kjer se sodrugovi se niso otreli popolnoma buržoaznega mišljenja. Taktična in agitatorična vprašanja zvrše največkrat osebne spore, ki škodijo stvari — socializmu in kristitijo kapitalizmu. Stranka se cepi, drobi, mesto da bi se jačila in čvrstila. Tako doživimo prepire: Sme li posamezna oseba ali tiskovna družba izdajati socialističen časnik. Ali mora biti vsak socialističen list latnina stranke? Ali se bo strmoglavilo kapitalistično družbo z glasovnico, unijami ali s splošnim štrajkom.

Prva vprašanja spadajo v sedanjost dobo socialističnega gibanja, ki bi se lahko mirno brez vsake osebne mrznje rešila v splošno korist na socialističnih zborih, ako bi vsak sodrug poznal samega sebe. Zadnja vprašanja se pa bolj tijejo prihodnosti. Za današnje gibanje imajo le taktični in agitatorični pomen. Današnja družba še sploh ni zrela za socializem. Za to je treba več tehničnih iznajdb in splošne ljudske izobrazbe in več individualnosti v ljudeh.

Predvsem je pa treba razširiti socialističen nauk v širše ljudske sloje, kar je pa le mogoče, če socialisti opuste malenkostne osebne prepire med seboj in nastopijo agitatorično z vsvo silo.

Pri teh osebnih prepirih igra dandanes veliko ulogo nevoščljivost, ki izvira iz današnjih pojmov o lastnini. V socialistični družbi pa ne bo nevoščljivosti. Vsa človeka bo imel enake pravice do izobrazbe, zemeljskih zakladov in pridelkov.

Med sodrugi bi morala ta slaba lastnost izginiti popolnoma že v današnji družbi. V socialistični organizaciji ima vsak sodrug enake pravice in dolžnosti v mejah organizacije.

Kedar govorimo o delu družih sodrugov, njih lastnosti, si pokličimo prvo v spomin, da smo vsi produkt današnjih razmer. Takšnji smo, kakeršne nas je vstvarila človeška družba. Imamo različne zmogljivosti in lastnosti. Slabe in dobre. Kdor se je pa iz nižin današnje družbe povzpел na višje moralo stališče, izobrazil samega sebe, pa gotovo ne bo očital drugemu sodrugu slabih lastnosti, marveč bo skušal dvigniti ga na višjo sebi enako stopinjo z vstrajnim podrukom. Tak sodrug bo vedno videl prvč bruno v svojem očesu, predno bo šel izdirat pezdire iz očesa svojega bližnjika.

Socialisti bodimo pred vsem učitelji narodu. V to je potrebno, da smo individualni, vzlic temu, da svet še danes sovraži individualiteto, kot jo je črtil v dobi Krista.

Osebnost mrznja in nevoščljivost morata zginiti iz socialističnih vrst in vspehi socialistične agita-

cije bodo bogati, dobri in krasni. Spoznavajmo samega sebe in bodimo sami! Bodimo, kar smo, ker v sebi lahko najdemo, kar potrebujemo. In nevoščljivost in osebna mrznja bodete izginile iz socialističnih vrst.

J. Z.

LOJALNI SO.

Pod tem naslovom piše "Lead Register" v Leadu, So. Dakota, z dne 13. t. m. sledeče:

"Na shodu hrvatskih delavcev v tukajšnjem gledališču zadnjo soboto pop. se je jasno pokazalo, zakaj ne more rudniška družba Homestake Co. dobiti dovolj podpisov za neumijsko delo, da bi na daljevala z delom. Poslopje je bilo napolnjeno z krepkimi možmi — možni krepkih pleč in rok — kteri opravljajo težko delo v rudnikih. Bili so po večini Hrvatje, in govoril jim je Janko Terzič, eksekutivni član organizacije od Western Federation of mines iz Alaske. Po kratkem govoru je Mr. Terzič velel navzočim, da naj ustanejo raz sedežev vsi tisti, kteri hočejo ostati zvesti svoji rudarski uniji. Kakor bi trenil, skočili so po koncei vsi poslušalci do zadnjega moža. Nekaj Angležev ki so bili v dvorani, se je tako prestrašilo, da so se obrnili proti vratom, misleči, da je ogenj ali kaka druga nevarnost, ko so Hrvatje tako naglo skočili pokonci. Nato je Terzič v drugič rekel, da naj vstanejo tisti, kteri hočejo biti "Brankoviči"; to pot se ni vzdignil niti eden mož. To je lep dokaz lojalnosti in solidarnosti teh delavcev, a ob enem je dokaz, zakaj kompanija še danes po več tednih berači za podpise pri delavcih, da bi prezrli štrajk in se vrnili na delo. Kompanija je si-cer dobila na stran mnogo mašinistov, strojgonilcev, kovačev, motorničev in — detektivov, toda brez rudarjev in njih pomagačev ne more nikakor pričeti z delom.

Mr. Terzič je razložil uradnikom lokalne unije, da njegovi rojaki bodo poprej vse kakor pa "Brankoviči" t. j. delavski izdajali ali skebi, in da raje strada-jo na smrt, kakor pa da bi se izneverili uniji."

Tako piše imenovani angleški list. Nam je jako drago, da slišimo kaj tako pohvalnega o bratskih nam hrvatskih tovarišev, in iz srea želimo, da bi jih povsod posnemali tudi slovenski delavci; da bi se čuvali kot ognja naj-odstudenjšega imena: "brankovič" skeb.

V Leadu, So. Dak. je že več tednov štrajk med ondotnimi rudarji, in tako je našim čitateljem sedaj lahko znan tamošnji položaj.

DUHOVŠČINA JE ODREKLA SPREMSTVO UMRLEMU KRALJU.

Ko je leta 1874 ležal francoski kralj Ljudevik 18. na smrtni postelji, mu je njegova netjakinja vojvodinja angulemska prigovarjala, da bi se spovedal in pustil se maziliti s "sv. oljem". Kralj pa ni hotel nič slišati o tem in ostal je trmoglav. Ko so sorodniki opazili, da navadna sredstva ne izdajo nič, so poslali po njegovo mejtreso gospo pl. Cayla. Pa je tudi dosegla nič. Pred smrtjo ga je vojvodinja še enkrat nagovarila. Kralj ji je pa odgovoril, ker ga je spominjala na dolžnost "vse krščanskega kralja": Ker sem kot kralj skozi svoje življenje moral igrati to komedijo, hočem biti človek po lastni volji, ko pada za-stor."

Ko je dva dni kasneje hotel k njemu stopiti pariški nadškof, je kralj razburjen zaklical pobožni netjakinji:

"Tej črni kanalji se ne sme dovoliti vstop!"

Umrl je res, ne da bi se dal spovedati. Vsled tega se duhovščina ni vdeležila pogreba. Ljudstvu so pa natresli peska v oči, s krasno bajko so pomirili razgrete in neumne duhove.

POZOR!

V soboto večer dne 29. januarja je občni zbor jugosl. del. tiskovne družbe. Ker so na dnevnem redu važne stvari, naj ne manjka nobenega delničarja.

Seja se vrši v prostorih narod. dvorane 1802 So. Center Ave.

IZ STRANKE.

V eksekutivno slov. soc. organizacijo za leto 1910 so izvoljeni sledeči sodruzi John Petrier 4316 W. 31st Str. Chicago, Ill., tajnikom; John Molek, organizatorjem; Frank Šavs, Josip Zavrtnik in Frank Petrič pa odbornikom.

Naš tisk.

"Svobodna misel", št. 11, 1909 Vsebine: Ivan Lah; Genealogia Ilirca. — Lurški čudeži pred sodiščem. — Frank Maeon; Morala spovednice. — Rižovi kristjani. — Pisma Amabedova. — Rdeča brošura. — Razno.

Vsak prijatelj napredka in svobode naj se naroči na "Svobodno Misel", jedino slovensko protiklerikalno revijo. Celoletna naročnina štiri kroge (80 centov). Naslov: Svobodna Misel, Praga, Vinohradi, Boehmen, Austria.

Kaj povzroča draginjo vsakdanjih živil?

Profit.
Kaj je krivo, da je meso tako podražalo?

Profit.
Kaj je krivo, da je moka, maslo, jajca in ostali živeži tako dragi?

Profit.
Kaj je krivo, da je sedaj premog dražji?

Profit.
Kaj je vzrok, da so plače vedno najhne?

Profit.
Kdo je kriv, da delavec ne dobi toliko plače kot porabi za hrano, obleko in stan?

Profit—profit—profit!
In kako naj se temu odpomore?
UNIČITE PROFIT!

— Bivši načelnik policije Shippy, v Chicagu, ki je znan širom Amerike, ker je v svojem stanovanju vstrelil slabotnega ruskega mladeniča, katerega bi bil lahko obdržal z eno roko, bo ustanovil detektivsko agenturo, da bo vohunil v unijah.

Morda sprejme v službo Harry Orchard? Kdo vé?

— Iz Atlante, Ga. prihaja vest, da so tam držali Poljake v pionski sužnosti, ki so pred meseci prišli v obljubeno deželo. Neka njujorska posredovalnica jim je obljubila nebasa že na tem svetu, če gredo delat v Jackson, Ga. Ko so prišli tje, pa še \$1 50ct. niso zaslužili na dan. Od te pičle plače so pa morali plačati vozni listek. Pri delu so jih stražili oboroženi priganjači, ki so jih tudi pretepali s količi. V temni noči se je posrečilo pobegniti jim.

Slovenski delavci! Ne hodite v južne države in ne verjemite agentom, ki vam obetajo luno z neba.

— V sled neznošnih cen mesa so v Clevelandu vpriporili štrajk — bojkot. Kakih 10.000 delavcev je obljubilo, da mesec dni ne bodo jedli mesa.

Meščanski listi poročajo, da je ta odločen korak imel toliko uspeha, da je cena mesu padla za en cent.

— V sredo dne 19. januarja t. l. ob 11 uri dopoldne se je odpeljal znameniti John R. Walsh, ki je bankrotiral z 20 milijoni, za nekaj let na oddih v državno ječo Leavenworth, Kans.

Walsh je bil pred dvema leti obsojen. Preiskovalen zapor mu bodo odračunili. Za sedeti ima le tri leta in 9 mesecev. Siromaku se navadno preiskovalen zapor ne vračuni. Z bogatini se pa postopa milostno.

Ko je Walsh nastopil svoje vakanke, je bila vsa bogata družba, ki živi o žuljih in sragah delavca, kar iz sebe. Rekla je, da je obsodba brutalna. Čikaški meščanski časniki so mu pa v dolgih člankih izrekli svoje sozaje. Z debelimi črkami so tiskali, če Walsh ni žrtev justicie.

Delavci! Od milijonarjev se uitate kako zagovarjajo svoje stajališče, vzlic temu, da jim je justica vtisnila pečat hudodeleca.

Delavci! Vi pa pustite še tistotovarje na cedilu, ki se žrtvujejo za vas.

Ali razumete sedaj, zakaj ste sužnji kapitalistov?!

Socialistični katekizem.

(Dalje.)

Kako dolgo že kapitalizem obstoji?

Dobrih sto let. V nekaterih krajih sveta pa še danes nima zaslobove.

Kako se označi celi socialistični program v enem samem stavku?

"Sedanjí družabni red se ima premeniti potom glasovnice ali revolte razredno zavednega delavstva v drug sistem, v katerem pridejo vsa sredstva za produkcijo pod družabno kontrolo in proizvajanje življenskih potrebščin se bo vršilo v korist vseh kolektivno organiziranih ljudi." (Simons.)

Kaj pomenita besedi "razredno zaveden"?

"Razredno zaveden je vsak oni delavec, kateri se zaveda predvsem svojih lastnih koristi in da je član delavskega razreda, t. j. da je delavec in nič drugo; dalje, kateri se zaveda, da njegove koristi so skupne koristi vsega delavstva, in da doseže jih le s tem, ako se bori za celokupne koristi razreda, h kateremu pripada." (Vail.)

"Socialisti si razlagajo razredno zavednost tudi na sledeči način: Nihče ne more utajiti resnice, da jeden razred ljudi živi od družega razreda; kapitalistični razred živi na stroške produktivnega ali delavskega razreda." (Herron.)

Kaj je razredni boj?

Boj med posedujočim in neposedujočim človekom; boj med človekom, kateri proizvaja vse, a nima ničesar in človekom, kateri ne proizvaja ničesar, a ima vse. Razredni boj je star, kolikor je stara takozvana kultura: boj med sužnjedržeem in telesnim sužnjem, med grajščakom in poljskim sužnjem in med kapitalistom ter mezdnim sužnjem.

Kaj je bogastvo?

Gotove forme naravnih zemeljskih zakladov ali zraka, katere omogoči delo za porabo ali luksus.

"V kapitalistični družbi je bogastvo komoditeta." (Aley.)

Kaj je komoditeta?

Združeno bogastvo, najsibo blago ali delavna sila.

Kaj je delavna sila?

"Zmožnost človeka, izvršiti rabno delo, naj si bo telesno ali umsko." (Aley.)

Kteri trije faktorji spremljajo proizvod vsake komoditete z delavno silo vred?

"Oblika (forma); čas; prostor." (Simons.)

Vrši se takole: surovina se spremeni v formo, kakršno si želi človek želi, postavi se na prostor, kjer se hrani dokler ne pride čas za porabo.

Zakaj socialisti apelujejo na delavce, da naj postnejo razredno zavedni?

"Zato, ker vedo, da delavec ne bo tako dolgo svoboden, niti ne bo imel svojega produkta, dokler se ne zave, da je on jedini pravi proizvajalec in gospodar sveta." (Herron.)

Kaj je kapital?

"Orodje, mašine, poslopja in vsa ostala sredstva, ktera rabimo za delo in proizvajanje.

"Kapital je oni del bogastva, katerega posredno ali neposredno vporablja kapitalisti, da izkoristajo delo proletarskega razreda." (Aley.)

Kako je iz gospodarskega stališča nastal kapital?

Iz profita.

Kaj je profit?

Del delavčevega produkta, kterege dobi kapitalist popolnoma zastonj.

"Profit je neprisluzen dohodek." (Vandervelde.)

Kaj je kapitalizem?

"Družabni sistem, ki dapusča, da gotovo število ljudi poseduje zemljo, orodje, stroje, zgradbe, tvornice, železnice in ostala sredstva za produkcijo in prevoz in potom teh sredstev vzame delavcu, kar zadnji producira." (Woodbey.)

Kaj je mezda ali plača?

"Cena, plačana za jedino delavčovo komoditeto — delavno silo." (Aley.)

Ktere so principijelne zahteve socializma?

Socialisti zahtevajo: zemljo, orodje, motorje in politično silo.

Zakaj zahtevamo zemljo?

Zemlja je dom človeštva. Vse, kar rabimo, pride iz zemlje; zato pa ne moremo biti brez nje.

Zakaj zahtevamo orodje?

Ako že imamo zemljo, imeti moramo zraven tudi potrebno orodje, da pridelamo in izdelamo iz zemlje, kar potrebujemo za življenski obstanek in druge stvari.

Zakaj zahtevamo motorje?

Če posedujemo zemljo in orodje (s to besedo "orodje" mislimo vse pripomočke za proizvajanje v industriji od navadne lopate pa do največje mašine v fabriki), rabimo naravno tudi železnice, parnike in druge motorje za transport ljudi in blaga.

Zakaj zahtevamo politično silo?

S politično silo zamoremo dobiti v posest zemljo, orodje in motorje.

Kakšno stališče zavzema socialistem napram spolom?

"Mi zahtevamo jednake civilne in politične pravice za moža in ženo." (Platforma ameriške socialistične stranke.)

"Socializem bo osvobodil ženo kakor moža. Prinesel bo ženi popolno politično in družabno jednako in jo postavil na jednako stopinjo" (Liebknecht.)

Kakšno stališče zavzema socialistem napram ženitvi ali rodbini?

V socialistični družbi bo rodbinstvo na najvišji stopinji, o kakršnem se danes ljudem še niti ne sanja. Ker bo žena gmotno neodvisna, lahko jo bo z možem družila prava ljubezen, ne pa kakor danes, ko je večina zakonov med možmi in ženo prisiljenih; ko je zakon sramotna trgovina v imenu denarja in družabnih postojank. Današnja forma ženitve bo naravno zginila.

Rabite premog?

Rabite drva?

Ali se selite?

Prevaža pohištvo, premog, drva in drugo. Oglasite se pri njem. Oddaljeni rojaki naj pišejo dopisnico.

Slovensko-angleška slovnica, slov. ang. tolmač in angl. slovar za samo \$1. — pri V. J. Kubelka, 538 W. 145 St., New York, N. Y.

Importiran starokrajski tobak vsake vrste

za cigarete, pipe in zvečenje. Importirane cigare in cigarete. Vse pristno in po zmernih cenah.

VAC. KROUPA,
1243 W. 18th St. Chicago, Ill.

POZOR! POZOR!
SLOV. SOC. KLUB ŠT. 1
— V CHICAGU —

pridei letos veliko slavnost

PARIŠKE KOMUNE
Ta slavnost se vrši v nedeljo, dne 20. marca t. l. v velikí halli
NARODNE DVORANE
1802 So. Center Ave.

Na programu bo igrokaz, slavnosten govor, tamburanje in prosta zabava. Natančnejši program se objavi pozneje.

ODBOR.

ČE RABITE EXPRESS

kočijo, seno za živino in sploh reči, ki spadajo v stalno stroko se oglasite pri

W. J. BRENNAN,
1132—1st St. La Salle, Ill.
TELEPHONE 380 R.

NAŠI ZASTOPNIKI.

- La Salle, Ill.: John Puček.
- Conemaugh, Pa.: Frank Podboj.
- St. Louis, Mo.: Vincent Cainkat.
- New York-Brooklyn: Feliks Kramaršič.
- Johnstown, Pa.: Math. Gabrenja.
- Colorado City, Colo.: Drag. Pogorelec.
- Jakob Dolene, Box 3, Willock, Pa.
- Tony Mrak za Hackett, Pa., in okolice.
- Joe Pajk za Pennsilvanije.
- John Mesojedec, Box 337 Davis, W. Va.
- Frank Črne, Cleveland, O.
- Rock Springs, Wyo.: Valentin Staliek
- Za Chicago in okolico sta naša zastopnika Mike Kulovec in John Jereb.
- Zastopnik: Frank Podlipee v Chicagu za Severno stran Chicaga.
- Anton Sterle, Box 368, Chisholm, Minn.
- Anton Jalovčan, za Hudson, Wyo.
- Lorain, O. in okolico: Frank Vevar.
- Kenosha, Wis.: Ignac Radovan.
- Darragh, Pa. in okolico: Ivan Ring.
- Hibbing, Minn.: Frank Hitti.
- Za Minnesota: Jernej Črnogoj, Box 477 Eveleth.
- Louis Glažar za Sygan in okolico.
- Frank Verbaj, Vandling, Pa., box 135.
- Frank Cirk, za Cleveland in okolico.

To vam najboljšo in najhitrejšo preskrbi

FRANK UDOVIČ,
EKSPRESMAN
1343 W. 18th Street
pri Blue Island Ave.
CHICAGO, ILLINOIS

Sodrugil! Priporočajte hrvatskim delavcem "Radničko Stražo"!

I. STRAUB
URAR
1010 W. 18th St. Chicago, Ill.
Ima večjo zalogo ur, verižic, prta nov in drugih dragotin. Izvršuje tudi vsakovrstna popravila v tej stroki po zelo niski ceni.
Obiščite ga!

NAZNANILO!
Slavnemu občinstvu v Chicagi in okolici naznanjam, da sem odprl na št. 1842 So. Center Ave., Chicago,
MODERNO UREJENO
Krojačnico
Pri meni se izdelujejo obleke po najnovejši modi. — Cene zmerne, delo solidno.
Za mnoga naročila se priporoča
MIKE KASTRUN,
1842 SO. CENTER AVENUE, CHICAGO, ILL.

Halo, Johny!
Kje si pa bil včeraj? Saj veš kje, tam kjer je največ zabave. Ali še ne veš da je največ zabave v GOSTILNI.
John Košiček,
1807 So. Centre Ave. Chicago, Ill.
Društvene regalije, kape, prekoračnice, bandera itd.
za slovenska društva najbolje preskrbi
Emil Bachman
1719 So. Centre ave., Chicago, Ill.

Slovincem in Hrvaom!
naznanjamo, da izdelujemo raznovrstne
obleke, po najnovejšem kroju. Unijako delo; trpečno in lično
V zalogi imamo tudi razne druge potrebščine, k spa.
daji v delokrog oprave — oblek.
Pridite in ogledajte si našo izložbo.
Z vsem spoštovanjem
J. J. DVORAK & CO.
UNION CLOTHIERS & TAILORS
598 600 BLUE ISLAND AVE.

POZDRAV V SEZONI
ŽENINOM I NEVESTAM V NOVOM LETU.
Ženitev je najvažnejši korak v našem življenju, vsled tega želi vsak, da mu od tistega dne ostane trajen spomin.
ŽENITOVANJSKA SLIKA, IZDELANA PO
Wilke
IZKUŠENI FOTOGRAF
je naj primirneja. Zmerne cene in delo naj bolje.
1438-1440 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO.
NA VOGALU 14. PLACE.
TELEFON CANAL 287. USTANOVLJENO 1883.

Izdelujemo obleke po meri po \$20, \$22, \$25.
Prodajemo gotove obleke po \$10, \$12, \$14, \$15.
Imamo veliko zalogo modernih klobukov v najraznovrstnih bojah.
V zalogi imamo tudi veliko zalogo srajc, kravat, jank, spodnjih hlač, opank, i t. d.

Za mnogobrojna naročila se priporoča **JURI MAMEK,**
PRVA HRV. TRGOVINA ZA OBLEKE
1724 S. Centre Ave., Chicago, Ill.

Zdravljenje v 5 dneh
brez noža in bolečin
Varicocele, Hydrocele (RAZŠIRANJE ŽIL)
Ozdravim vsacega, kdor trpi na Varicoceeli, Stricaturi. Dalje ozdravim nalezljivo zastrupenje, živčne nezmožnosti, vodenico in bolezní tifožih se možkih.
Ta prilika je dana tistim, ki so izdali že velike svote zdravnikom ne da bi bili ozdravljeni in moj namen je, pokazati vsem, ki so bili zdravljeni od tucetov zdravnikov brezuspešno, da posedujem le jaz edino sredstvo, s katerim zdravim vspešno.
Za nevspešno zdravljenje ni treba plačati — le za vspešno. Ozdravim pozitivno želodečne bolezni, pijučna, na jetrik in ledvicah ne glede kako stara je bolezen.
Tajne možke bolezni zdravim hitro, za stalno in tajno. Živčne onemoglosti, slabost, zguba kreposti, napor, zastrupenje in zguba vode. Pljuča, naduho, Bronchitis, srčne bolezni in pljučne zdravim z mojo najnovejšo metodo.
... Ženske bolezni v ozadju, beli tok in druge zdravim za stalno. — Zastrupljenje in vse druge kožne bolezni kakor prišče, ture, garje, oteklina. — Močni tok in druge bolezni. Preišče in svetuje zastonj.
DR. ZINS, 41 SO. CLARK ST., CHICAGO. (Med. Randolph in Lake St.)
Uraduje: od 8 ure jut. do 8. ure zvečer. V nedeljo: od 9 ure jut. do 4 ure pop.

ALOIS VANA
— izdelovatelj —
sodovice, mineralne vode in raznih neopojnih pijač.
1837 So. Fisk St. Tel. Canal 1405
Jako važno vprašanje?
"Ali sem že poslal zaostalo naročnino na "Proletarca"?
Še ne! —

Delavec Ševirjov.

Povest iz dobe ruske revolucije. Spisal M. Arcibašev. Poslovenil Jože Zavertnik.

(Dalje).

Obstal je in se ozrl. Opazil je, da množica, kot na kakšni sliki, prihaja za njim. Pred njo je tekel polieaj v črni plašč, ki se je ovijal okoli njegovih nog; Ševirjov se je dozdevalo, da s samokresom meri na njega. To se je vršilo bliskovito kot vizija, v bližnjem trenutku je pa videl že na drugi strani vrata, ki so vodila v poststransko dvorišče. Hitel je tje, z boleščjo v prsih.

Neki tujec, ki se ni zanimal za njega je obstal in se ozrl, zaeno je pa razprostrl roki, da bi zaprl pot. Na njegovem obrazu se se pa prikazale zverske poteze.

"Stoj! . . . Obstojte! . . . Stoj!" mu je zaklicale nasproti.

"Stran! . . . Proč!" je odgovoril Ševirjov. "Kaj vas briga?"

"Ne . . . počakajte! in zgrabil je Ševirjova.

"Drži ga," so klicali drugi zdej.

Za trenotek je gledal Ševirjov v neznan obraz s črnimi brkami in divje oči, potem je pa s pestjo in z vsjo silo vdaril po tujem obrazu.

"Ah! . . . je zastokal tujec in se zavalil na tla kot vreča. Držite ga! Primate ga! so vpili od zadaj vmes se je pa čula poliejska piščalka.

Ševirjov se je zasukal okoli vogala; v temnem zidovju je opazil luknjo, ki je vodila na ulico in na kateri so se videle temveč človeške sence.

14.

Povsod je bilo mirno in tiho kot na velikem pokopališču. Vonjalo je po mokri ilovici in opearskem drobižu; v kotu, kjer je čepel Ševirjov, se je pa razprostiral vonj sto let starega prahu.

Ze nekaj ur je stal za kupom peska, gramoza in malte v kotu hiše, katero so prezidavali. Tam kjer so zevale globoke razpoke v zidovju, so viseli stare drage razstrgane tapete, ostanki pozlačeni okrasov. V sobi je morda nekaj spavala kaka mehkužna kneginja zavita v dragocene čipke in platno — čudo lepote in življenja, ki se je zamoglo roditi le na zemlji stoletja obstoječega in dozdevno neporušljivega reda. Ali sedaj, ko je nov gospodar vse to porušil in se v ozadju dvigala divja postava s samokresom v roki, katero je ločiti od pobledeh lilij na steni!?

Ševirjov se je zatekel sem, ko je zmešal sled svojim preganjalcem s tem, da je bežal preko dvorišča, ki je služil za skladišče lesa in preskočil leseno ograjo. V začetku se je bal, da to skrivnišče ni varno, da bo na pol podrtu poslopje preiskali najprvo. Moči za nadaljni beg so mu pa pešale, za to je obstal. Dolgo je sopesl težko in krčevito držal samokres, da bi prvega ustrelil, ki bi se pokazal v okvirju razbitih vrat. V ušesih mu je še šumelo vpitje, je donel ropot nog, ki so težkimi koraki hiteli preko marmornatih stopnjic. Njegova prsa so se dvigala, iz njih so pa prihajali zvižgajoči glasovi, njegove oči so gledale divje kot volku, kterega se goni do smrti. Minevale so minute in ure, a ostalo je vse tiho, le od ulice sem je prihajal lahek šum.

Ševirjov ni mogel več misliti; komaj je razumel, kaj se okrog njega vrši. Čakal je instinktivno, da nastane tema. Vsako minuto je zaprl oči. Boril se je proti slabosti, ki je pretresala vse njegove ude. Ako je zaprl oči, je videl vozove električne železnice, tuje obraze, roke, ki so stezale po njem. Dvakrat so streljali na njega. Ali komaj je čul strele, že se je zavedal, da je domišljija. Ali neka druga misel, ki je pritiskala na njegove možgane in se ni hotela umakniti je bila grozna in strašna. Vsi, ki so ga srečali pri zadnji gonji na življenje in smrt, so bili njegovi sovražniki. Nihče ni skušal skriti ga, ali speljati na led njegove preganjalce ali mu pokazati pot za beg. Kdor ni stegnil svojih rok po njemu ali mu ni zastavil pota na begu, je bil navadni radovednež, ki je gledal lov na človeka.

Teh se je spominjal najodlo-

čnejše, kar ga je bolj peklo v duši kot spomin na njegove preganjalce. Ti zadnji so bili slepi, tolpa dresiranih lovskih psov.

Ševirjov ni razmišljal o tem, kako blizo je bil smrti in kako majhne so bile šanse za rešitev, njegove misli so se osredotočevale v tem: mu bo li mogoče izvesti njegov veliki načrt, načrt, kterega je gojil s sovraštvom in ljubeznijo. Spominjal se je častnika, ki je potegnil sabljo in ga skoraj vsekaj, solidnega starejšega gospoda, ki mu je pomolil palčko nasproti, da bi ga ustavil, drugih dogodkov, pleg še je pa tresel po vsem životu jeze in ogorčenja. Zavedal se je, da je pri kraju, mejtem ko bodo drugi ljudje čitali v miru časniško vest o njegovi počasni smrti.

Čas je bežal, njegovo srce je nehale utripati močno, njegove prsi so zgubile težko sapo. Istotako kot bi se nekaj natezalo in napenjalo do skrajne sile in meje, ravno tako so postali njegovi čuti in misli popokane strune. Postal je miren, tako miren, kot človek, ki ima zanjko okli vrata, kterega ne more rešiti ne božja ne človeška sila. Poslal je ravnodušen. Če bi sedaj prihitali njegovi preganjalci vriskajoč veselja, bi se ne branil.

Njegovo telo je oslabeledo. Bela megla se je razprostirala in ga ovijala kot mrtvaški prt. Pritajenje zvonene je odmevalo v njegovih ušesih, imel je le eno željo: zatisniti oči, vglobiti se vtemo in mir. "Ne smem zaspati!" si je pri govarjal. Ali težka megla je objemala njegove možgane, vse je minevalo iz njegovega spomina, semintje je pa minute prespal z odprtimi očmi.

Včasih se je zdramil in spominjal vsega, potem se je streznil in zopet pogreznil v temno dremanje, zaeno pa občutil, kako mokrota ilovice kroži hladno po njegovem životu.

Pred njegovimi očmi na pol razrušenih sten je plesal kapriciozen vzorec modelirane rozete. Mučilo ga je tašno. Večkrat je videl, da je kočček razbita marmorja, ki le dozdevno prikazuje vzorec rastline. Potem so pa megle zopet zakrile te rastline; pričele so rasti, gibati, spreminjati se v strašne pošasti. Postajale so daljše, širše, potem se pa zgrinjale v grozen človeški obraz.

Nazadnje je pa Ševirjov vendar le zaspal; ko je za trenotek odprl svoje oči, je opazil, da je nastal moder mrak. Prihajal je iz porušeni sten, zgrinjal se v vseh oglih da je zopet gledal iz praznih dvoran. Sence so gibale, kot bi vstajali prejšnji prebivalci, ki so tu ljubili, trpeli, živjvali, ki so umrli ob uri, kteri nikdo luteči ne more.

Ševirjov se je zbudil, kot bi ga kedo sunil. Za trenutek se ni zavedal, kje je, bil je pod pritiskom blazne ekstaze, njegovo srce je bilo kot prožno steklo, ki se lahko zdrobi na kosce.

Spominjal se je veličanstvene vizije. Ali je bila halucinacija, ali pol pozabljeni spomini, ali je sanjal z svojimi na pol razdejanimi možgani? "Kaj je bilo to?" Kaj sem videl?" je prestrašen vprašal samega sebe.

"Nekaj groznega, nekaj pomembnega, nekaj, v komur se razkroži vse življenje, kot kaplja v morju? . . . Spominjati se moram. . . ."

Občutil je kot bi železen zastor objemal njegove možgane. Zadej je še brlela tuja luč, so se čuli glasovi in spoznavale nejasne poteze obrazov. Ali spomin ga je zapuščal, to ga je bolelo.

Sanjal je, da je plezal na navpično skalo kot preganjano razbito človeče. Kot morski valovi črna vrtnica so se vspenjali za njim tolpe ljudi, da ga zgrabijo in raztrgajo na kosce. Milijoni rok se stezajo za njim, zgrabijo ga za noge, jopiči, trgajo mu obleko raz telo; vzle temu pa pleza višje in višje. Ostajajo za njim, komaj da jih vidi; sam stoji na vrto-glavi visočini in veter brije okoli njegove glave. Še višje, na zadnjem obrobku skale, vidi dva črna bitja, sama v neskončnem modrem prostoru. On občuti, da v njima vidi uganko svojega življenja, da kmalu vse zve in razume. Zakaj neki pleza v to visočino, zakaj ga hočejo pogoltniti črni valovi, ki se drve za njim? Bitja sta še dalje, ali Ševirjov se jima bliža z nezasko hitrostjo. Skrivnost bli-

zo, ki se mu bo odkrila to navdaja njegovo dušo z veseljem.

"Govore, da ljudje predno zgube pameč, občutijo to rajsko doševno veselje." To vem, misli Ševirjov in občuti, da so le sahnje. Ali odtrgati se ne more od teh sanj, videti hoče vse do konca. Razkosano, v nebo vzpenjajoč skalo, oddaljeno zlato solnce, v prepadu zgubljajoče daljave, iz megle sestavljena panorama oddaljenih zlatih mest in modro neskončnega morja. In dva strašna in grozna bitja nad vsem svetom.

Samotno stoji eno, roke počivajo na prsih, koščeni prsti so zapličeni v meso, in veter solnatega prostora se igra z njegovimi skustranimi lasmi. Oči so zaprte, ustnice stisnene, vseeno se pa razliva blaženost po brazu in v prsa zapličeni prsti se tresajo. On je samo struna, ob kateri se tresajo bližnji zrak, tresse se presilnega napora duha.

Ob robu napol razdejanega revnega prostorčka leži drugo bitje: debelo, nago in pohotno pritiska svoje krasno telo na trdo skalo, veličastveno nezakrito, nesramno telo s pohotnimi prsi, ki se dvigajo dihaajoče. Pod pritajenim smehom se giblje njegovo rožnato telo in veter se igra z lasmi, mejtem se pa kolena brezsrčno raztezajo na kamnu. Njega roke drže krčevito rob skale; pod njim se pa razprostirajo cvetoče poljane in zlato polje.

"Jaz sem zlo sveta!" govori njegov glas v tihoti — "vada za življenje, svet temne pohotnosti, zlo, ki plačuje vse živo z večnimi mukami! Ti si postal človek, duh božji! Gledam tvoje misli, tvoje brezpomembne želje, ki so grenkejšje kot smrt, katero vidiš v bodočnosti. Ti trpiš!" . . .

Tebe bodo ljudje pribili na križ ker sem jaz lep; kot ti, ker me ljudje laglje razumejo kot tebe. Zdej se bo odločila osoda, ne da bi svet opazil kaj o tem; jaz sem zlo sveta. Hotel si postati človek, da bi z njimi govoril v njih jeziku. . . . Postal sem človek, da se borim proti tebi. Le govori njim, vseeno, bom pa jaz imel do njih privlačno silo, omamili jih bom v zibelki mojega naročja, tebe asketa bom pa poslal v smrt! . . . V tem trenutku sva obadva umrljiva. . . . Suni me s skale! Uniči zlo na svetu, sprejmi, da si prišel odrešit svet in vladal boš. . . . Suni me doli!"

Nago telo se je zvijalo pohotno ob robu propada. Črni lasje padajo navpično nizdol; roke drče preko obrobka in rožnata noga visi nizdol in elastično se premikajo in gibljejo prsi nad prepodom. Telo trepeta in pričakuje prvega sunka, da zgine v globočini.

(Dalje prih.)

Kje je zguba in kje je dobiček?

Prebrisani gospodje v Washingtonu si belijo glave, kako bi v bodoče prepereči zgubo v poštnem oddelku vlade. V minulem fiskalnem letu je, kakor znano, imela zvezna pošta 17 milijonov dolarjev deficita. To je velika rana na vladnem gospodarstvu. Tako veličanska zguba v jednom samem letu je pač vredna pomisleka. In to se ponavlja z malimi razlikami leto za letom. Ni čuda torej, da si kapitalistični slugi v Beli hiši belijo glave.

Predsednik Taft je nedavno sprožil modro(!) misel, da se pošiljate družega poštnega razreda (časniki) razpošiljajo prepoceni. Po njegovem mnenju bi se morala poštnina za mesečne in tedenske časopise v Zed. državah zvišati, in sicer toliko, da bi časopisi plačevali štirikrat več kot pa plačujejo sedaj. — Moder je bil Taft! S tem je dal razumeti, da naj ljudstvo plača zgubo; kajti ako njegova obvelja, da se nam reče podraži poštnina za mesečne in tedenske časopise, potem bodo ti časniški primorani, zvišati naročnino, ako bodo hoteli zmagovati novo breme stroškov, in trpelo bo ljudstvo, ki naročuje in čita te liste. Po drugi strani je pa ta Taftova sugestija zopet nov "press-muzzle", kajti evidentno je, da bi vsled take poštno odredbe najbolj trpelo socialistično in drugo radikalno časopisje, katero je navadno slabo financirano.

Taftu, glavnemu poštarju Hitehocku in vsem ostalim članom vladne administracije, kateri sku-

paj tvorijo kapitalistično stražo v republiku je naravno deveta brigada, da bi se v resnici zabilil poštni deficit. Kajti, ko bi res gledali na to, bi že davno stopili na prste železnice. Javno je namreč kot beli dan, da železniške družbe okrađejo pošto vsako leto za več milijonov dolarjev. Železnice računajo vladi za razvažanje pošte osemkrat več kot pa ekspresnim družbam, dasi se vozijo poštno in ekspresne pošiljate v enih in istih vagonih. Zakaj pa ekspresne družbe nimajo nikoli zgube? Zadnje fiskalno leto je Wells Fargo Express Co. razdelila \$25,000,000 dividende med svoje delničarje, — a istočasno ima pošta \$17,000,000 zgube. To je nekaj, kar daje misliti.

Ljudstvo že dolgo zahteva paketno pošto, t. j. da pošta razpošilja težje pošiljate, s kterim se pečajo privatne ekspresne družbe. Na ta način bi vlada vsako leto naredila lepe milijončke; zgube bi ne bilo več. Milioni dolarjev, ki se sedaj stekajo v privatne blagajne ekspresnega trusta, bi polnili zvezno blagajno. Toda kapitalistični kongres in kapitalistična vlada sta gluha za želje ljudstva; ustanovitev paketne pošte bi škodovala ekspresnim kompanijam, torej velikim kapitalistom, zato je bolje, da ima vlada zgubo, samo da imajo kapitalisti dividendo, dobiček. Železniški trust je pa tudi lačen profita, zato se gga mora dobro kermiti če tudi ima pošta zgubo.

Tako se vlada v imenu ljudstva! Odpomoči pa ni temu, dokler ne pridejo v kongres socialisti pravi zastopniki ljudstva. Sedanji kongres, v kterem zdehajo in prodajajo dolgečas skoraj sami advokate velikih korporacij in trustov, je kapitalističen, in kot tak bo šel vedno na roko le kapitalistom, privatnim profitolovcem in postavnim veleroparjem, ne pa ljudstvu.

Prosperiteta!

—Rose Jacobs, 19 letno dekle, ki je stanovala na 1349 N. Artesian Ave. v tem mestu in bila poprej uposlena v neki tvornici za krznate izdelke, se je zadnji teden usmrtila s plinom. V pismu, ki ga je ostavila svoji sestri, pravi: "Oprostite mi, da sem to naredila. Nisem mogla dobiti dela—ne morem biti večna sužnja. Good bye!" —Glasom poročila Charles Harris, direktorja državne brezplačne deloposredovalnice v Kansasu, je v ti državi letos več brezposelnih delavcev kakor jih je pa bilo leta 1907.—Velika je prosperiteta, o Taft!

—Cora D. Harvey, tajnik osrednjega odbora za brezposelne, poroča, da je sedaj v mestu New York 200,000 delavcev in delavk brez dela. New York je isto mesto, kjer se s špekulacijami delnice ustvarjajo milijonarji.—Velika je prosperiteta, o Taft!

Listu v podporo.

Nabrano povodom revizije v saloonu Fr. Mladiča \$2.35.

Priznaj svojo krivdo.

Vsak človek, ki se želi poboljšati, mora najprej priznati svojo krivdo. Priznati mora, da ni prav živ, da je preveč jedel ali pil, da je tratil preveč časa po zabavah, da je zanemarjal svoje zdravje. Enkrat se priznaj krivega, pa boš na poti k poboljšanju. Za svoje telo moraš kar najbolj skrbeti. Začni s prebavili. Prični uživati Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino, da okrepiš ves ustroj. Če ti prebava ni v redu, če imaš kake težave pred ali za jedjo, če te sili k bljuvanju če te nadleguje glavobol ali slab tek, če se z lahka utrušiš, če izgubljaš na teži, se lahko zanašaj na Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino za hitro olajšo. V lekarnah. Jos Triner, 1333—1339 So. Ashland Ave. Chicago, Ill. Krasni stenski koledarji za 10 centov v znamkah.

Aka hočeš dobro naravno vino piti, oglasi se pri

JOS. BERNARD-U

1903 Blue Island Ave.

Telephone Canal 842 CHICAGO

Pri njemu dobiš najboljša kalifornijska in importirana vina.

ROJAKI v Waukeganu!

Če kočete piti dobre pijače in se zabaviti po domače pojdite k

B. Mahnich-u,
714 Market Street, Waukegan.

Pri njemu je vse najbolje. Kdor ne vrjame, naj se prepriča.

Slovenec in Hrvatom priporočam svoje moderno brivnico.

FRANK ZORNJAK,
1837 So. Centre ave., Chicago, Ill.

Najboljše in najfinejše obleke so po nizki ceni na prodaj pri **H. SCHWARTZ,**

16—18 N. Halsted St., Chicago. Velika zaloga klobukov, čepic, čevljev, perila in kovčkov.

Kdor kupi za pet dolarjev, dobi darilo.

Prehlajenja se lahko izbebite in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravijo par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je popisano v knjižici, v kateri zavijta steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici.

Podpisana se priporočava Slovencem za mnogobrojen obisk, ker imava na razpolago dobro gostilno in dvorane.

Šajnek & Hans

1802 S. Centre Ave. Chicago, Ill.

M. A. Weisskopf, M. D.

Izkušen zdravnik.

Uraduje od 8—11 predpoldne in od 6—9 zvečer.

1842 So. Ashland Ave.

Tel. Canal 476 Chicago, Ill.

Valentin Potisek
GOSTILNICAR

1237-1st St., La Salle, Ill

Toči vse, gostilni podrejene pijače in se priporoča rojakom za obilen obisk.

POZOR!

Kadar se brijete stopite vedno v brivnico I. razreda, to je pri

Louis Polka,

1215 W. 18th St., Thalia Hall Bldg., CHICAGO, ILL.

ZAPOMNITE SI!

Zmožnost Angleščine Vam primerno delo dobi. Kako se pa pričuje angleščine brez učitelja? Po navodilu: Slovenske Angleške Slovnice, Slovensko Angleškega Tolmača in Angleško Slovenskega Slovarja. Knjiga je tako urejena, da se lahko vsakdo brez velike muje toliko potrebne angleščine privadi.

Knjiga v platno vezana stane samo \$1.— in je dobiti pri

V. J. KUBELKA

538 W. 145th St. New York, N. Y.

•Pišite po cenik knjig!

SE LI BRIJETE SAMI?

Mi Vam oferiramo britev za \$2.00 izdelano iz najboljšega materiala, ki se prodaja za \$4.00. To nam zagotovi in prinese 100 novih odjemalcev k tisočim družim, kterim smo prodajali od leta 1876—to je 33 let pod tvrdo Jos. Kralj. Vsi ti so iznašli, da so naše briteve iz najboljšega materiala in da jih najbolj zadovolje. Vsaka naših britev je garantirana in mi damo v slučaju, da ni komu britev po volji, damo popolno zadovoljenje dotičniku. Nihče ne more oceniti briteve predne je ni rabil. Ker vemo, da so naše briteve dobre, jih lahko tudi garantiramo. Cena tem britevam je \$2.00. Brusimo tudi stare briteve, za kar računamo 25c. za Chicago. Za izven mesta je plačati 5c več za poštnino.

JOS. KRALJ,
1147 W. 18th Street,
CHICAGO, ILL.

Dr. Wm. A. Lurie,

IZKUSEN ZDRAVNIK.

Ordinuje: Auda's Drug Store, 631 S. Centre ave., od 11—12 po dnevi. Drugi urad: 100 State St., Room 210, od 4—5 ure popoldne, izvenmi nedelje.

Stanovanje: 2757 W. 22nd Street. Telephone, Canal 859.

DR. RICHTER'S "PAIN-EXPELLER"

Kaj ti koristijo močne mišice, če trpiš na revmatizmu.

PAIN-EXPELLER

dobro virguren, ti takoj olajša bolečine in odstrani vseh vzroke.

Po 25c in 50c v vseh lekarnah

F. Ad. Richter & Co., 215 Pearl St., NEW YORK

Poslajte na varstveno znamko s sidrom.

Joseph Kratky,
1645 W. 21st Pl., Chicago, Ill.

Izdovalec najfinejših cigar vsake vrste. Na debelo in drobno.

Sveži kruh in fino pecivo dobite vedno v hrvatsko-slovenski pekarni

Curiš i Radakovič

1458 So. Centre Ave. Vozi tudi na dom CHICAGO.

POZOR! SLOVENCII! POZOR!

SALOON
s modernim kegljiščem

Sveže pivo v sodčkih in buteljkah in drugo raznovrstne pijače ter ujakke smodke. Potniki dobe čedno prenočišče za nizko ceno.

Postrežba točna in izborna.

Vsem Slovencem in drugim Slovancem se topla priporoča

MARTIN POTOKAR,
1625 So. Centre Ave. Chicago

POZOR!

Podpisani naznanjam rojakom v Chicagu in okolici, da sem odprl novi saloon na 825 Blue Island Ave. Točim dobro pivo, vino in dobro visko. Se priporoča

John Mladič

2236 So. Wood St. Chicago

Leopold Saltiel

ODVETNIK

v kazenskih in civilnih zadevah.

Auto Phone 6065. Office Phone Main 3065. Residence Phone Irving 4178

URAD: 27 METROPOLITAN BLOCK

Severozap. ogel Randolph in La Salle ulice

Stanovanje: 1217 Sheridan Road.

HALO! HALO!

Kam pa! — Na sveže pivo in čisto dobrega vina k

Frank Mladiču

1832 S. Centre Ave. tam se bomo imeli po domače. To je pogovor s ceate, ki priča o mojem saloonu.

Frank Mladič, 1832 S. Centre Ave., Chicago.

Dr. W. C. Ohlendorf, M. D.

Zdravnik za notranje bolezni in ranocelnik.

Izdavnjska preiskava brezplačno—plačati je le zdavila, 1924—26 Blue Island Ave., Chicago. Za dne ure: Od 1 do 3 popol. Od 7 do 9 zvečer. Izven Chicago živdi bolniki naj pošle slovenski.